

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "СПІНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ"

(Заява № 34331/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

27 листопада 2008 року

ОСТАТОЧНЕ

06/07/2009

Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Спінов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Володимир Буткевич (Volodymyr Butkevych),
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
судді,

та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 4 листопада 2008 року,
виносить таке рішення, ухвалене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 34331/03), поданою проти України до Суду 6 вересня 2003 року громадянином України п. Віталієм Володимировичем Спіновим (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Заявник був представлений пані Л. Спіновою, його матір'ю. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Юрієм Зайцевим.

3. Заявник стверджував, зокрема, що його було піддано поганому поводженню під час перебування в ізоляторі тимчасового тримання та що за його скаргами не було проведено ефективного розслідування.

4. 24 травня 2005 року Суд вирішив направити Уряду скарги за статтею 3 Конвенції щодо стверджуваного неналежного поводження щодо заявника під час перебування в ізоляторі тимчасового тримання та щодо ефективності відповідного розслідування. Він також вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (пункт 3 статті 29 Конвенції).

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник народився у 1983 році та проживає у м. Донецьку.

А. Події 29–30 листопада 2001 року та подальше засудження заявника

6. Відповідно до протоколу затримання 29 листопада 2001 року близько 19 год. 30 хв. Заявник у нетверезому стані вихопив сумку з рук пані К. та спробував втекти. Два співробітники міліції у форменому одязі, пан М. та пан К., які патрулювали місцевість, почули крик про допомогу пані С. та побачили заявника, що біг із сумкою у руках. Вони переслідували заявника, схопили його на вулиці, затримали та доставили до найближчого відділу міліції.

7. Як стверджував заявник, він послизнувся, коли проходив повз пані К. на вулиці, та ненавмисно схопив її сумку. Після цього він підвівся та пішов далі. Незабаром його було збито з ніг сильним ударом по голові, він втратив свідомість та прийшов до тями тільки у відділі міліції.

8. Заявник заявив, що якісь шість співробітників міліції у відділі міліції пристігнули його наручниками до віконної рами та вимагали від нього, щоб він визнав себе винним у вчиненні злочину. Коли він відмовився зробити це, його було побито. Заявник стверджував, що йому дали можливість зателефонувати сестрі тільки після того, як він визнав себе винним у вчиненні злочину. Він також заявив, що його сестра та мати змушені були дати хабаря співробітнику міліції для того, щоб щодо нього не було порушено кримінальну справу.

9. 30 листопада 2001 року заявника було звільнено з відділу міліції.

10. 10 лютого 2003 року Калінінським районним судом м. Донецька було винесено вирок щодо заявника, відповідно до якого його було визнано винним у замаху на грабіж чужого майна та призначено покарання у вигляді штрафу в розмірі 850 грн у дохід держави. Заявник не оскаржив зазначене рішення.

В. Медичні експертизи заявника та офіційне розслідування стверджуваного поганого поведження

11. 4 грудня 2001 року судово-медичний експерт оглянув заявника, на тілі якого він виявив синці, подряпини на лівому зап'ястному суглобі, та встановив, що у заявника струс мозку. Експерт також дійшов висновку про те, що всі ці ушкодження були легкими.

12. Відповідно до довідки лікаря місцевої лікарні від 5 грудня 2001 року заявник страждав від болю у нирках, що виник як посттравматичний ефект від ударів у спину.

13. З 10 грудня 2001 року до 2 січня 2002 року заявник проходив медичне лікування наслідків струсу мозку у місцевій лікарні. Відповідно до медичних записів він страждав на головний біль,

загальну слабкість та нудоту. При госпіталізації до лікарні він заявив, що його побили невідомі особи.

14. 14 січня 2002 року заявник звернувся до прокуратури Калінінського району м. Донецька (далі — районна прокуратура) зі скаргою на неналежне поводження щодо нього.

15. 24 січня 2002 року районна прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції у зв'язку з відсутністю у їх діях складу злочину.

16. 12 лютого 2002 року прокуратура м. Донецька скасувала постанову від 24 січня 2002 року як необґрунтовану та направила справу на додаткову перевірку.

17. 25 лютого 2002 року районна прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи

щодо співробітників міліції у зв'язку з відсутністю складу злочину.

18. 18 березня 2002 року прокуратура Донецької області скасувала постанову від 25 лютого 2002 року, зазначивши, що дослідча перевірка була проведена незадовільно, та направила справу на додаткову перевірку.

19. 21 березня 2002 року судово-медичний експерт надав додатковий висновок, у якому він дійшов тих же висновків, що і в попередньому, про те, що на тілі заявника були синці, подряпини на лівому зап'ястному суглобі та що в нього був струс мозку, що є легкими тілесними ушкодженнями, та припустив, що вони могли бути нанесені у спосіб, про який стверджував заявник.

20. 15 квітня 2002 року прокуратура м. Донецька відмовила у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції у зв'язку з відсутністю у їх діях складу злочину. Свій висновок вона обґрунтувала розбіжностями у показаннях заявника щодо кількості співробітників міліції, а також місця, де, як стверджувалося, відбулося побиття. Також було наведено той факт, що заявник при госпіталізації до місцевої лікарні не вказав на співробітників міліції як на джерело ушкоджень.

21. 13 червня 2002 року Ворошиловський районний суд м. Донецька постановив, що розслідування було проведено з порушеннями, скасував постанову від 15 квітня 2002 року та направив справу на додаткову перевірку. Суд, серед іншого, зазначив, що органи слідства не встановили та не допитали осіб, які бачили заявника до та після його перебування у відділі міліції та ретельно не вивчили обставини, за яких заявнику було завдано тілесних ушкоджень.

22. 8 серпня 2002 року прокуратура м. Донецька винесла постанову про відмову у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції, зазначивши, серед іншого, що твердження заявника були суперечливими та необґрунтованими.

23. 10 жовтня 2002 року Ворошиловський районний суд м. Донецька скасував постанову від 8 серпня 2002 року та передав справу

на додаткову перевірку. Суд зазначив, серед іншого, що слідчі органи належно не допитали пані К., яка бачила заявника, коли його було доставлено до відділу міліції 29 листопада 2001 року, без помітних слідів побиття, та чергового відділу міліції і пана Л., який спілкувався з заявником на наступний день, коли його було звільнено.

24. 13 грудня 2002 року прокуратура м. Донецька відмовила у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції, встановивши, що твердження заявника про неналежне поведіння у відділі міліції були суперечливими та що зазначені тілесні ушкодження могли бути нанесені на місці вчинення злочину.

25. 31 січня 2003 року прокуратура Донецької області скасувала постанову від 13 грудня 2002 року та передала справу на додаткову перевірку обставин, за яких заявник зазнав тілесних ушкоджень.

26. 22 лютого 2003 року прокуратура м. Донецька додатково допитала пана К. та пана М., які детально, наскільки вони пам'ятали, розповіли про те, як вони затримали заявника 29 листопада 2001 року, та про ушкодження, які вони могли йому нанести. Вони визнали, що при затриманні заявника вони повалили його на землю, нанесли декілька ударів, щоб вгамувати його, а потім наділи на нього наручники.

27. 3 березня 2003 року судово-медичний експерт надав додатковий висновок, у якому він на підставі додаткових матеріалів дійшов висновку про те, що вказані тілесні ушкодження могли бути нанесені заявнику паном К. та паном М. 29 листопада 2001 року під час його затримання на місці вчинення злочину. Він зазначив, зокрема, що синці на тілі та струс мозку могли виникнути у заявника, коли його повалили на землю при затриманні співробітниками міліції; подряпини на зап'ястному суглобі могли виникнути внаслідок застосування наручників.

28. 25 березня 2003 року прокуратура м. Донецька відмовила у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції, встановивши, що тілесні ушкодження могли бути спричинені заявнику паном К. та паном М. при затриманні його на місці вчинення злочину, але не під час перебування у відділі міліції.

29. 30 червня 2005 року прокурор прокуратури Донецької області скасував постанову від 25 березня 2003 року, встановивши, що перевірка була проведена з порушеннями, та направив справу на додаткову перевірку. Він зазначив, серед іншого, що слідчі органи не допитали всіх свідків, які бачили заявника 29–30 листопада 2001 року. Також він наказав провести перевірку відповідної кімнати відділу міліції за участю заявника та призначити медичного експерта, який зможе провести додаткову медичну експертизу та визначити походження тілесних ушкоджень заявника.

30. 20 липня 2005 року Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу щодо співробітників міліції за фактом перевищення влади, яке супроводжувалося насильством стосовно заявника. Генеральна прокуратура України встановила, що перевірка за скаргами заявника на неналежне поводження не була ретельною та що вказівки судів і прокурорів вищого рівня не були виконані.

31. Листом від 30 липня 2007 року районна прокуратура повідомила заявника про те, що 29 березня 2007 року кримінальна справа щодо співробітників міліції була закрита у зв'язку з відсутністю у їх діях складу злочину.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

32. Відповідне положення Конституції передбачає наступне:

Стаття 3

«Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню...»

33. Відповідні положення Кримінально-процесуального кодексу України передбачають наступне:

Стаття 4

Обов'язок порушити кримінальну справу і розкрити злочин

«Суд, прокурор, слідчий і орган дізнання зобов'язані в межах своєї компетенції порушити кримінальну справу в кожному випадку виявлення ознак злочину, вжити всіх передбачених законом заходів до встановлення події злочину, осіб, винних у вчиненні злочину, і до їх покарання».

Стаття 94

Приводи і підстави до порушення кримінальної справи

«Приводами до порушення кримінальної справи є:

(1) заяви або повідомлення ... окремих громадян;

...

(5) безпосереднє виявлення органом дізнання, слідчим, прокурором або судом ознак злочину. Справа може бути порушена тільки в тих випадках, коли є достатні дані, які вказують на наявність ознак злочину».

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

34. Заявник скаржився за статтею 3 Конвенції на те, що його було піддано неналежному поводженню співробітниками міліції, а також на відсутність ефективного розслідування його скарг. Заявник також скаржився за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного розслідування. Однак Суд вважає за необхідне розглядати ці скарги лише за статтею 3 Конвенції, яка передбачає наступне:

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню».

A. Щодо прийнятності

35. Уряд стверджував, що ці скарги були подані після спливу шестимісячного строку, який, на думку Уряду, обчислювався з 24 січня 2002 року, тобто з дати винесення прокуратурою першої постанови про відмову у порушенні кримінальної справи за скаргами заявника.

36. Заявник не погодився, заявивши, що він оскаржив вказану постанову про відмову на національному рівні, постанову було скасовано, було призначено додаткову перевірку. Однак пізніше, в рамках шестимісячного строку, він усвідомив, що розгляд його скарг на національному рівні виявився неефективним.

37. Суд нагадує, що шестимісячний строк зазвичай починається з дня винесення остаточного рішення у провадженні про вичерпання національних засобів юридичного захисту (див. Рішення у справі «Д. П. та Дж. С. проти Сполученого Королівства» (*D. P. and J. C. v. the United Kingdom*), № 38719/97, від 26 червня 2001 року). Однак у виняткових випадках можна вдатися до особливих міркувань, коли заявники спершу використовують національний засіб юридичного захисту і тільки пізніше дізнаються або мали б дізнатися про обставини, що роблять такий засіб неефективним. У такій ситуації шестимісячний строк може відрховуватись з часу, коли заявник дізнається або повинен був би дізнатись про такі обставини (див. рішення у справі «Деврім Туран проти Турції» (*Devrim Turan v. Turkey*), № 879/02, пункти 32–33, від 2 березня 2006 року).

38. Суд вважає, що у даній справі заявник спочатку звернувся зі скаргою про неналежне поводження до національних органів, скориставшись національним засібом юридичного захисту, який зазвичай вважається ефективним. Однак дуже вірогідно, що згодом у нього виникли сумніви щодо ефективності заходу, на який він покладався, з огляду на спосіб, в який національні органи проводили розслідування. Проте Суд не може погодитися з Урядом в тому, що шестимісячний строк має відрховуватись від 24 січня 2002 року, коли

національні органи вперше відмовили у порушенні кримінальної справи. Суд вже встановлював, що така відмова може бути ефективно оскаржена на національному рівні (див. рішення у справі «Яковенко проти України» (*Yakovenko v. Ukraine*), № 15825/06, пункти 70–73, від 25 жовтня 2007 року). Дійсно, постанова від 24 січня 2002 року, як і більш пізні подібні постанови, була скасована за скаргами заявника та були призначені додаткові перевірки. Направлення справи для проведення додаткових перевірок, принаймні на початковому етапі, могли переконати заявника в ефективності провадження на національному рівні.

39. Суд також вважає, що слідчі органи виносили рішення щодо суті скарг заявника як протягом шестимісячного строку, до того як заяву було подано до Суду (див. пункт 27), так і після подання цієї заяви (див. пункти 28 та 29).

40. З огляду на ці обставини, Суд не може з достатньою впевненістю встановити, що ще до початку перебігу шестимісячного строку заявник дійшов висновку про неефективність раніше застосованого заходу. При розрахунку шестимісячного строку для подання заяви у будь-якому разі не можна звинувачувати заявника через спроби використати звичайні національні засоби юридичного захисту. Суд, таким чином, відхиляє попередні заперечення Уряду.

41. Суд зазначає, що ці скарги не є очевидно необґрунтованими за пунктом 3 статті 35 Конвенції. Він також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Вони, таким чином, мають бути оголошені прийнятними.

В. ЩОДО СУТІ

1. Заяви сторін

42. Уряд визнав, що заявнику справді було нанесено легкі тілесні ушкодження. Однак він наголосив на тому, що заявника було оглянуто лікарем через чотири дні після його звільнення з відділу міліції. Відповідно ушкодження могли бути нанесені йому десь у іншому місці. Тим не менш, Уряд погодився, що деякі з цих ушкоджень могли бути нанесені заявнику в ході його затримання на місці вчинення злочину, але підкреслив, що застосування сили було необхідним у зв'язку з поведінкою заявника. У відділі міліції до заявника не було застосовано надмірної сили та його там не було побито. У підсумку, Уряд стверджував, що розслідування скарг заявника про неналежне поводження було ефективним. Зокрема, жертва та всі важливі свідки були належним чином допитані та було проведено судово-медичні експертизи. Таким чином, у цій справі не мало місце порушення статті 3 Конвенції у будь-якому аспекті.

43. Заявник заперечив твердження Уряду. Він вказав, що до нього було застосовано фізичну силу під час затримання. Однак більшість виявлених ушкоджень було йому нанесено у відділі міліції, коли співробітники міліції били його, примушуючи визнати себе винним у вчиненні злочину. Заявник також стверджував, що розслідування неналежного поведження було поверхневим та неефективним.

2. Оцінка Суду

а. Щодо стверджуваного неналежного поведження

44. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції в абсолютних термінах забороняє катування та нелюдське чи таке, що принижує гідність, поведження. Щоб підпадати під дію статті 3 Конвенції, неналежне поведження має досягати мінімального рівня жорстокості. Визначення цього мінімального рівня є відносним: воно залежить від всіх обставин справи, таких як тривалість такого поведження, його фізичні та психічні наслідки, а також у деяких випадках від статі, віку та стану здоров'я потерпілої особи. По відношенню до особи, позбавленої волі, застосування фізичної сили, без крайньої на те необхідності, що виникла у зв'язку з його поведінкою, принижує людську гідність та в принципі становить порушення права, передбаченого статтею 3 Конвенції (див. рішення у справі «*Лабіта проти Італії*» (*Labita v. Italy*) [GC], № 26772/95, пп. 119–20, від 6 квітня 2000 року, ECHR 2000-IV).

45. Як правило, Суд при оцінці доказів застосовує критерій доведення «поза розумним сумнівом» (див. рішення у справі «*Ірландія проти Сполученого Королівства*» (*Ireland v. the United Kingdom*), від 18 січня 1978 року, Серія А, № 25, пункти 64–65 та 161). Однак таке доведення має впливати із співіснування достатньо обґрунтованих, чітких і узгоджених висновків або неспростованих презумпцій факту. Коли про події, які розглядаються, цілковито або в значній частині знають виключно органи влади, як це має місце, коли особи тримаються під вартою, під їх контролем, — постануть обґрунтовані презумпції факту щодо тілесних ушкоджень, які виникли під час перебування під вартою. Тягар доведення покладається на органи державної влади, які мають дати повне достатнє пояснення того, яким чином було завдано таких ушкоджень (див. рішення у справах «*Рібітш проти Австрії*» (*Ribitsch v. Austria*), від 4 грудня 1995 року, Серія А, № 336, п. 34, та «*Салман проти Туреччини*» (*Salman v. Turkey*) [ВП], № 21986/93, п. 100, ЄСПЛ 2000-VII).

46. Повертаючись до обставин справи, Суд вирішує, що в цій справі є достатні докази (див. пункти 11–13, 19 та 26) того, що заявник отримав тілесні ушкодження, які були достатньо серйозними, щоб становити неналежне поведження у світлі статті 3 Конвенції.

Залишається вирішити, чи несе держава відповідальність за статтею 3 за нанесення цих тілесних ушкоджень.

47. Суд вважає, що сторони не заперечують те, що співробітники міліції застосували силу при затриманні заявника на місці вчинення злочину та що заявник міг зазнати деяких ушкоджень у результаті цих дій. Однак позиції сторін різняться щодо того, чи було заявника побито у відділі міліції. Відповідно Суд буде розглядати два окремих питання:

- (i) чи було сумісним застосування сили по відношенню до заявника в ході затримання з вимогами статті 3 Конвенції;
- (ii) чи було піддано заявника поганому поводженню у відділі міліції.

i. Застосування сили під час арешту

48. Суд зазначає, що в ході перевірки скарг заявника національні органи навели вірогідну причину походження ушкоджень заявника, пояснюючи, що ушкодження були нанесені йому в ході затримання на місці вчинення злочину, і тому співробітники міліції не можуть бути звинувачені в їх нанесенні (див. пункти 24 та 26–28). З огляду на пояснення, надані самими національними органами, Суд визначатиме, чи була надмірною сила, застосована під час арешту заявника, припускаючи, що застосування такої сили призвело до всіх згаданих ушкоджень.

49. З цього приводу Суд зазначає, що заявника було затримано на вулиці, коли він намагався пограбувати перехожого. Таким чином, співробітники міліції були зобов'язані затримати заявника, що вчиняв злочин, за який його пізніше було притягнуто до кримінальної відповідальності, та очевидно намагався втекти. Ці обставини значною мірою свідчать не на користь заявника, в результаті чого покладений на Уряд тягар доведення того, що застосування сили не було надмірним у цій справі, є менш суворим (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Берлінськи проти Польщі» (*Berliński v. Poland*), № 27715/95 та 30209/96, п. 62, від 20 червня 2002 року).

50. Розглядаючи цю версію, Суд також зазначає, що причина ушкоджень була правдоподібно пояснена національними органами: синці на тілі та струс мозку могли виникнути, коли заявника було збито на землю та затримано співробітниками міліції, коли він чинив опір; подряпини на зап'ястку могли виникнути через наручники (див. пункти 26–27). Вартим уваги тут також є те, що зазначені ушкодження завжди кумулятивно класифікувались як легкі. На додаток Суд зазначає, що оскільки лише двоє співробітників міліції здійснювали арешт, не можна стверджувати про їх значну перевагу над заявником.

51. У світлі цих обставин Суд встановлює, що навіть якщо припустити, що всі ушкодження були нанесені заявнику тільки під час

його затримання, як стверджували національні органи, застосування сили було необхідним через його власні дії і не може вважатися надмірним (див., *mutatis mutandis*, рішення у справах «Берлінськи проти Польщі» (*Berlinski v. Poland*), вказане вище, пункти 62–64; «Мілан проти Франції» (*Milan v. France*), № 7549/03, пункти 46–65, від 24 січня 2008 року; та, *a contrario*, «Ребок проти Словенії» (*Rehbock v. Slovenia*), № 29462/95, пункти 65–78, ЄСПЛ 2000-XII). Таким чином, в цій справі немає порушення статті 3 Конвенції в сенсі матеріального аспекту.

ii. Стверджуване погане поводження у відділі міліції

52. Суд зазначає, що жоден з документів, наданих Суду, не містить достовірну інформацію про те, що ушкодження були нанесені заявнику у відділі міліції. У той же час, як зазначалося вище, є певний доказ того, що ушкодження могли бути нанесені під час арешту. Також необхідно зазначити, що заявник звернувся за медичною допомогою лише через чотири дні після подій, про які йдеться, що дає підстави для роздумів щодо того, що могло статися з ним у проміжок часу, до якого не мали відношення державні службовці. На додаток, Суд зазначає, що заявник звернувся із скаргою до національних органів лише через близько півтора місяця після згаданих подій.

53. Таким чином, Суд, беручи до уваги всю інформацію, яка була йому надана, вирішує, що неможливо встановити «поза розумним сумнівом», чи відбулося неналежне поводження стосовно заявника у відділі міліції, як стверджував заявник.

54. Таким чином, в цій справі також немає порушення статті 3 Конвенції в сенсі матеріального аспекту.

b. Щодо ефективності розслідування

55. Суд нагадує, що коли особа заявляє небезпідставну скаргу на те, що її було піддано серйозному неналежному поводженню з боку правоохоронців на порушення статті 3, це положення, якщо його тлумачити у поєднанні із загальним обов'язком держави за статтею 1 Конвенції «гарантувати кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в ... Конвенції», за своїм змістом вимагає проведення ефективного офіційного розслідування. Таке розслідування має бути здатним привести до встановлення й покарання винних осіб (див. рішення у справі *Асьонова та інших (Assenov and Others)*, від 28 жовтня 1998 року, Звіти 1998-VIII, п. 102, та у справі «*Лабіта проти Італії*» (*Labita v. Italy*) [GC], № 26772/95, п. 131, ЄСПЛ 2000-IV). Мінімальні критерії ефективності, які Суд визначив у своїй практиці, також передбачають, щоб розслідування було незалежним, безстороннім та було об'єктом публічного нагляду,

у той час як компетентні органи повинні діяти зі зразковою сумлінністю та швидкістю (див., наприклад, рішення у справі «Менешева проти Росії» (*Menesheva v. Russia*), № 59261/00, п. 67, ЄСПЛ 2006-...).

56. Суд зазначає, що постанови про відмову у порушенні кримінальної справи щодо співробітників міліції виносилися сім разів. Проте всі ці постанови скасовувалися вищестоящими прокурорами або судом, після чого справа направлялася на додаткову перевірку. Як результат, прокуратура фактично порушила кримінальну справу за фактом поганого поводження більш ніж через чотири роки та сім місяців після стверджуваного неналежного поводження. Ця затримка значно зменшила шанси на успіх у цьому провадженні. Суд також нагадує, що, оскільки направлення справи на новий розгляд зазвичай відбувається в зв'язку з помилками нижчестоящих органів, рішення яких оскаржуються, неодноразовість таких направлень в межах одного провадження свідчить про серйозні недоліки системи (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Козинець проти України» (*Kozinets v. Ukraine*), № 75520/01, п. 61, від 6 грудня 2007 року).

57. Суд також зауважує, що декілька разів національними судами, як і вищестоящими прокурорами, було встановлено серйозні порушення в ході перевірок скарг заявника, у зв'язку з чим слідчим органам було дано чіткі вказівки щодо способу, в який перевірки мали бути проведені. А саме, органам було наказано встановити та допитати всіх свідків, які бачили заявника до та після тримання під вартою у відділі міліції, та оглянути відповідне приміщення відділу міліції за участю заявника та медичного експерта з метою уточнення медичних висновків. Очевидно, ці вказівки не були виконані сумлінно.

58. З огляду на вищенаведені міркування, Суд дійшов висновку про те, що національні органи не провели швидке та ретельне розслідування заяв заявника про стверджуване ним неналежне поводження у відділі міліції. Відповідно у цій справі було порушено статтю 3 Конвенції у її процесуальному аспекті.

II. РЕШТА ЗАЯВИ

59. Заявник скаржився, що стверджуване неналежне поводження з боку міліції та відсутність ефективного розслідування становлять порушення його прав, передбачених статтями 1, 2, 13, 14, пунктами 1 та 3(d) статті 6 Конвенції. Він також скаржився за пунктом 1(c) статті 5 Конвенції на те, що його затримання співробітниками міліції було здійснено незаконно. На підставі пункту 2 статті 6 Конвенції заявник скаржився на те, що державні органи не дотрималися презумпції невинуватості в ході кримінального провадження щодо нього. Врешті, він скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на те, що кримінальне

провадження щодо нього було несправедливим та тривало надмірно тривалий час.

60. Суд розглянув решту скарг заявника та вирішив, що в світлі всіх наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї. Тому Суд відхиляє їх як очевидно необґрунтовані відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

61. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

62. Заявник вимагав 70 000 євро відшкодування матеріальної шкоди та 30 000 євро відшкодування моральної шкоди.

63. Уряд стверджував, що причинний зв'язок між стверджуваними порушеннями та понесеними матеріальним втратами відсутній, оскільки заявник не надав документи на підтвердження цих вимог. Щодо вимог про відшкодування моральної шкоди Уряд заявив, що вони були завищеними, та закликав Суд вирішити це питання на засадах справедливості в разі встановлення порушення.

64. Суд не вбачає причинного зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою; він, таким чином, відхиляє цю вимогу. З іншого боку, беручи до уваги практику Суду у схожих справах та вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

65. Заявник також вимагав 2000 євро відшкодування судових витрат, понесених під час національного провадження та провадження в Суді, а також на переклад, проте не надав підтверджуючих чеків чи рахунків.

66. Уряд зауважив, що заявник не надав відповідних документів чи чеків на підтвердження цих вимог.

67. Суд зауважує, що заявник не надав документів, які підтверджували б такі витрати. Таким чином, Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

68. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявника за статтею 3 Конвенції прийнятними та решту заяви — непри - й нятною.

2. *Постановляє*, що у цій справі не мало місце порушення статті 3 Конвенції в її матеріальному аспекті.

3. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення статті 3 Конвенції в її процесуальному аспекті.

4. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 2000 (дві тисячі) євро відшкодування моральної шкоди, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 27 листопада 2008 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря секції

Райт МАРУСТ
(Rait Maruste)
Голова секції